

Městská knihovna v Praze

ČEŠTÍ
BÁSNÍCI
20. STOLETÍ

KAM TEČE KREV

Miroslav Holub

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Kam teče krev

Miroslav Holub

Znění tohoto textu vychází z díla [Kam teče krev](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Československý spisovatel v Praze v roce 1963. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Miroslav Holub: Kam teče krev), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 7. 10. 2020.

OBSAH

I.....	6
Injekce.....	7
Smrt.....	8
Trápení.....	9
Umělé orgány.....	12
Pravda.....	14
Jed.....	15
Ve městě budoucnosti.....	16
Kapka.....	18
II.....	19
Realita.....	20
Voda.....	21
Dno.....	22
Hostina.....	24
Velký a silný.....	25
Galoše.....	27
Otevřené město.....	29
Krajiny.....	31
III.....	33
Čekání.....	34
Ticho.....	35
Oči.....	37
O chvění rukou.....	38
Harfa.....	40
Model člověka.....	41
Hák.....	44

I

Injekce

Ptala ses mne,

jaký je smysl kapky a
co cítí králíčkové,
když každá vteřina
svědčí proti nim.

Pohled,

třípalcovými kroky
soud přichází
a jako hlas z hlubin volající
zjevuje se krev.
(Jak jinak by také přísahalo
srdce?)

A v tomto skleněném tichu

jen pohybem srozumění
cítíme v konečcích prstů
váhu života
a podivnou radost
svobody

tázati se

Bez odpovědí.

Smrt

V éterových oblacích, jen o nit
před bílým,
podělaným rájem,
Někteří králíci myslí,
že jim přiděláváme křídla.
Někteří králíci říkají,
že smrt má prsten a modré oči.
Není to pravda.

Jejich smrt má vlhký,
pohyblivý čumáček,
nervózní vousy a
drápek.
Sedí v ulitě a bojí se,
protože lidé jsou chytřejší
a jsou všude kolem.
A vylézá tehdy, když se
nikdo nedívá,
Aby zaťala drápek
do jediného místa,
jehož se naše ruka
nedotknula.
Jejich Asrael syčí strachem
jako psárka v noci.

To jen lidská smrt
se nebojí
ničeho
A asi má tvé oči.

Trápení

Ošklivá zvířátka, ošklivá chrochtavá
zvířátka,
Docela skrytá pod špičkou jehly,
za zády Křivky Výzkumných Úkolů,
Odporná zvířátka s pěnou u hubiček,
se štětinami na zadku,
Jedno po druhém
Zavírají růžové tlamičky,
Otvírají růžové tlamičky,
Blednou,
Máchají nohama,
jako kdyby utíkala na velmi
dalekém lánu,

Zavírají ošklivá modrá očička,
Otvírají ošklivá modrá očička
a je
po
nich.

No a já se nic neptám
a nikdo se na nic neptá

A ošklivá zvířátka po smrti po kouskách
pusťme proběhnout se po bílé pustince
papírové elektroforézy
A pást se v modrozelené tůňce
chromatogramu

A po kouskách je ženeme koupat se
v alkoholu
a xylolu

A nesmírné oko ošklivého zvířecího
pánaboha pozoruje každý jejich krok
dalekohledem mikroskopu

A kousky zvířátek jsou spokojeny
jako kytky v květináči,
jako koťata na dně rybníka,
jako buňky před počítím.

No a já se na nic neptám
a nikdo se na nic neptá,

Nikdo se pochopitelně neptá,
Jestli zvířátka nechtěla raději žít vcelku,
svým odporným životem
po bahniskách,
a po kanálech,

Jestli se nechtěla raději hryzat
zaživa,

Jestli se nechtěla raději milovat
v okamžicích mezi hrůzou a hladem,

Jestli nechtěla raději všema očima
a všemi póry vsávat svůj
blátivý páchnoucí malý svět,

Neuvěřitelně vyděšena,

Neuvěřitelně šťastna

Ve způsobu hmoty, která nemá na víc.

No a já se na nic neptám
a nikdo se na nic neptá,

Protože je to úplně zbytečné,
Pokusy se daří a pokusy se nedaří,
Jako všechno na tomto světě,
v němž pravda postupuje
jako skvělý stříbrný buldozer
v pohupujících se temnotách,

Jako všechno na tomto světě,
kde jsem potkal opuštěnou dívku
v obchodě svatebními závoji,
Kde jsem potkal generála porostlého
dubovým listím,
Kde jsem potkal sběrače raněných, kteří
ne a ne někoho najít,
Kde jsem potkal muže ztrativšího
své jméno,

Kde jsem potkal skvělou a slavnou, bronzovou,
neuvěřitelně vyděšenou krysu,
Kde jsem potkal lidi, kteří by položili
svůj život, a lidi, kteří by položili
hlavu do dlaní,
Kde koneckonců potkávám sám sebe
na každém kroku.

Umělé orgány

Transplantáty v nás dosud
tají jako sníh
A s umělou ledvinou je člověk
jako loď potápějící se v doku.

Ale denně potkáváme
bezděčné pacienty
s umělým orgánem myslí,
s neslučivým štěpem myšlenky,
nepřihojeným,
neodhojeným,
Sem a tam běhají hlavy s podtlakem,
hbitě nasávající umělá slova,
umělé věty,
umělé nadávky,

Vydrží všechno, přečkají
každý slunovrat,

Divná řeč jim visí
jako hadice
plynové masky,
Jsou jako sněhuláci
s vrtulí.

Sněhuláci s vrtulí
létají, vrčí a mluví,
létají, vrčí a mluví,
létají, vrčí a mluví,

řkouce:
Jaký to úspěch vědy.

Pravda

Odešel, neomylný, ještě ve dveřích
byla podlitina, jak trefil
do černého.

My dva jsme chvíli seděli
a čísla z protokolů
na nás koukala jako
zelení hlavatí brouci
z trhlin večera.

Knihy se protahovaly
ve hřbetech,

Váha si jen tak vážila a
skleněné korálky z náhrdelníku
boha spánku si šuškaly
na mističkách.

„Už jsi měl někdy pravdu?“ řekl jeden z nás,
„Já ne.“

Pak jsme počítali dál.

Bylo dost pozdě

A venku mrazivě fialové město dýmu
stoupalo ke hvězdám.

Jed

Jen řeč se váží a nepočítá.

Tady

Ukápne kapka a je to, jako když
pukne zvon.

Bude chybět po všechny věky,
které snad přijdou.

Zapřeš miligram a je to jako

převést Huny průsmykem do Čech.

Tím strachem se chvějí

ručičky ciferníků a

křivky v zelených očích obrazovek.

Upadne kapka a je to jed,

tisíce kořínky

prorůstající do žil.

Bolí nás hlava.

Často nevíme, kde je pravda.

Ale

Vždycky víme, kde je lež.

Ve městě budoucnosti

Bude zobrazeno

celé město
v jediném domě
a celý dům
v jediném bodu.

Zároveň bude se dát

mikrokosmos nádoby a stolu
i všudypřítomný obraz
veškerenstva.

Budeme sledovat

cval všech srdcí
s vlastním srdcem
na dlani.

Bolest se rozlehne

jako výkřik v jeskyni
do všech chodbiček uší
a všechny prsty se zachvějí
dotykem.

A myšlenka,
sotva vyslovena,
obrací se sama v sobě
a celé město
zároveň zvolá

Ano
 či
Ne.

Kapka

Takový je běh světa.
I kameny už dneska chápou
význam kapky,
Popelka přebírá hrách a
Tkadlec od kazu začíná
A nakonec nade vším se nahoře
jako provazochodec uklání
duha.
Takový je běh světa.

Všechno je vysvětleno, nic než
kapky, kapky, kapky,
Moře z kapek, království za kapku,
Hygroskopická moudrost teče
do bot.

Ted' jenom
Co je to kapka
a co je uvnitř
kapky?

II

Realita

Drobní hlístové bolesti se ještě vlnili
v průzračném vzduchu,

Chvění uléhalo a

Něco v nás hluboce se sklánělo před
faktem stolu,

faktem okna,

faktem prostoru,

faktem oceli
sedmiřezné.

Bylo ticho neporušitelné
jako zrcadlení.

Ačkoli jsme se chtěli zeptat,

Kam teče krev

A

Jestli jsi ještě mrtev,
miláčku.

Voda

Za paty pověšené nebe. Biblický déšť
kreslí své prázdné letokruhy.
To je den poznání.
Den druhý.

Tvé ruce cítím odcházeti po svém těle,
do zemské tíže odevzdané.
Za oknem trčí zlomená
Ruka Páně.

Nějaká fuga v nervech se souká a voda živá
v mrtvé se dusí monotónně.
Krev aspoň bolí.
Voda
ani to ne.

Dno

Tím labyrintem všichni nějak
musíme projít,
Labyrintem docela na dně.

Bude to jako na Krétě, král
pokyne mečem
A řev Minotaura se bude ozývat
z hlubin.

A tak učiníme první krok,
největší ze všech kroků,
velký jako oči ptáků dosud nevyhlíhlých,
velký jako první dech Héraklův,
A tak učiníme ten lichý i sudý
první krok,

Zrádná půda se bude svíjet pod nohama
jako skytská zmije,
Bude odvrhovat kůži za kůží
až na kost,
Bude se obracet zpátky a
ještě zpátky,
Bude tma
A vůbec nebude niti, která
by nás vedla.

Jen z velké dálky bude zaznívat
milostný hlas

Ariadnin:

Thésee,

Thésee,

Thésee —

Hostina

Tak zasedáme k hostinám a pro tu chvíli
zastavuje se snětlivě
i úzkost tepu
i nedomykavost srdce,
Tak přijímáme tělo i krev vykupitele
a mana nám kane po bradách,
Tak požíváme vepřové snění
i vodnatý cemr anděla strážce
V oválných galaxiích talířů, mimo něž
není skutečnosti,
pro tu chvíli.

Jen za dveřmi to čeká a černé tlapičky
času šátrají pod rohožkou.

Ano, víme, že není nesmrtelnosti,
ale ještě nám chutná.
A když se to vezme kolem a kolem,
vzhledem k berlám metafyziky
každý knedlík dobrý.
A jenom tak se zachovává ona životadárná
rovnováha
přiměřeného utrpení,
přiměřeného ulehčení,
a přiměřené naděje.

Velký a silný

Trochu krve víc nebo míň, řekl,

Byl velký a silný, tak silný, že to
muselo být ze slabosti,

Trochu krve, řekl, a šel se umýt,

Jsou ovšem věci, které se nedají
umýt,

Ale to on nevěděl, neboť byl silný,

Poslal lokty napřed a pěsti za nimi,

A slova, aby požírala slova druhých,

Vzduch měl oči šoku a mravenčení
tranzistorů mu prolézalo ušima,

Ale tento řekl Trochu krve a jeho
slova byla hned myšlenkami všech,

On to byl, kdo zvítězil u Kartága,

Čistý jako mapa zbytečné bitvy,

Čistý jako anatomie hyeny,

Čistý jako svědomí děla,

Čistý jako ředitelství jatek,
Čistý jako král mravenců,
Čistý jako spermie Džingischána,
Čistý jako výtrus antraxu,
Čistý jako holý zadek smrti,
Všichni klopili hlavy,
Tampóny se mu klaněly
A jenom trochu krve
na zemi
plakalo.

Galoše

Každý máme své galoše pro vstup
do našeho Osmého Nitra,
Kam je nutno vstoupit neslyšně,
nepozorovatelně, polehoučku
a nezanechat stop.

Neboť tam je nervózní vosková socha
s naší tváří,
Neboť tam jsou skleněné žabičky
naší zbabělosti,
Neboť tam jsou holátka slov,
nekřtěňátka skutků nikdy neprovedených,
v inkubátorech podobných
čokoládovým rakvičkám.

Neboť tam jest Kult Osobnosti
každého z nás.

Neboť tam jsou nevinně jatí,
Neboť tam jsou zbytečně krvácející,
Neboť tam každá kapka krve hraje
na stříbrné g-struně
valčíček, valčíček,

Neboť tam je do nemožnosti napnutý
výkřik,
tak tichý,
tak tichý,
tak tichý
jako exploze hvězdy.

Vstupujte v galoších, hrdí a silní,
Vstupujte v dvojích a trojích galoších,
chirurgové svého Osmého Nitra,
specialisté tichošlápci,
Vstupujte dlouhou bílou chodbou smrti,
smrti, která se nazývá
držet hubu a pokračovat,
Vstupujte v dvojích a trojích galoších
a mlčte o tom.
Ať jen něžné mlaskání občasných kročejů
oživuje Slavín tam uvnitř.

Klid pomáhá léčit.

Otevřené město

Ruce rozložené po obratníku noci,
v prázdných ulicích,
Ruce ležící naznak, opuštěné, leklé
ruce,
Jako by už ani nebylo co slíbit,
Jako by už ani nebylo kam ukázat,
Docela prázdné, sterilní ruce,
ani voda mezi prsty,
ani smítko za nehtem,
Jako by už ani nebylo
čeho se dotknout.

Všechna stébla leží křížem,
Všechny vlasy jsou zkřiveny,
A stříbrní delfíni proplouvají
nahore po křižovatkách.

Ani malíček se nepohnul k ránu
A na náměstích vousy kamenných věštců
ukazovaly nazpět.
Nad městem stoupalo rozpuštěné slunce
jako nekonečný bílý prapor vzdání.

Země je dutá, nebe je duté,
slova jsou dutá a
knihy zní jako prázdné jeskyně.
Jen mana dští na město jako
popel nového Vesuvu.

Město je pokryto manou.

A zdálky se blíží bílí mravenci
v holínkách

A jejich zpěv zní jako rozhodčí hrom
nad propastí.

Krajiny

Domy vytřeštily oči.
Někdo se ještě chvíli smál,
ale pak bylo úplné ticho.
Na dlažbě ležel sešit
a vítr listoval v poznámkách.
Tma si trpělivě zkoušela
jedinou botu, co zůstala
sama.
Bylo úplné, skřípějící ticho,
jako kdyby někdo
zabrzdil zeměkouli.

Pak byla nesmírná prošedivělá pláň
A z nebe se snášely papíry
a lehaly naznak od obzoru po obzor,
jako sestřelení ptáci,
jako déšť zavržených andělů.
Uprostřed vyrůstal červený strom
s dravými kořeny,
Strom krve.

Pak byla krajina těsná jako náprstek
A shora se blížil obrovský
sosák mouchy,
Mouchy, která vidí svět modře,
jako modrou skvrnu,
Přetékající přes okraj
paměti.

Pak bylo osm očí
jako osm lun,
Do každé vbodli po jednom
jediném trnu.
A žlutá kapka, žlutá jako
bolest kanárka,
Stékala dolů.

A pak přišla strmá cesta s balvanem,
který se pořád valil dolů.
Jeden tam stál a řekl mi,
Vezmi to za mne!
Tak jsem to tlačil a vytlačil
na samé temeno světa.
Později jsem slyšel, že to byl
Sisyfos.

Ale balvan už byl nahoře
A nad krajinou stálo
žlutkové slunce
jako lívanec.
Hlas světa mne
olizoval velikým jazykem.
Obrazoborče, říkali,
obrazoborče.
Sisyfos zmizel jako pára,
a zůstal jen pustý strop
nahore.

Asi
Mi to bude sraženo z věčnosti.

III

Čekání

Ten, kdo čeká, je vždycky matka,
Všechny prsty skřípnuty
do samočinných dveří světa,
Všechny myšlenky jako
živé vejcorodé můry na špendlíčkách,
A v tašce zrcátko ukazuje
dávný čas, kdy ještě
veselý křik bloudil v jabloních,
A doma špulka si šeptá s nití,
Co s námi bude.

Ten, kdo čeká, je vždycky matka,
A tisíc věcí, jejichž údělem je
neodvratný pád.

Ten, kdo čeká, je vždycky matka,
menší a menší,
mlhavější a mlhavější
vteřinu za vteřinou,
Až už ji nakonec
nikdo nevidí.

Ticho

Girlandy tučných slov táhnou městem
od úst k ústům,
Hulákání se od jara táhne od vrby k vrbě
a sedá na bedra podzimu,
Ptakořitní mladíci brebentí v uchu úřadu,
líná huba holé neštěstí,
A osmi zdrávasy se podařilo vymodlit
z jalové krávy tele.

Tunový hukot hlasů stoupá
k prvnímu nebi.
Ale navzdory kokrhání, navzdory
hejkalům a mlaskavým požíračům
sušených motýlů
Trvá na začátku a na konci
ticho jako nůž,

Ticho, co se tasí z pochev ve chvíli,
kdy se opíráme zády
o poslední zeď,
Ve chvíli, kdy se opíráme zády
o sám zelený dech moře,
Ve chvíli, kdy se opíráme zády
o čistou váhu země,
Ve chvíli, kdy se opíráme
už jen o sebe,
Vlastním potem před slovy zaclonění.

Je to ticho, kterému se učíme
přes celý ten život,
Je to ticho, ve kterém je slyšet,
jak docela malý chlapec
hluboko uvnitř říká,
Co myslíš, mami?

Oči

Něco říkalo, Je zle a bude
ještě hůře,
Zavři oči, stačí zavřít oči
a nebude to.
Zlý obraz jako brouk, drápek
po drápku šplhal po obličejí,
Rudé kapky utkvívaly na řasách,
Vosk na jazyku, pohyblivé zadečky hnusu
na dlaních, žihadlo v týle;
A hrůza dupala na lichou.

Něco říkalo, Je zle a bude
ještě hůře,
Zhasněte! Zavřete oči!

Rozsvítili jsme všechny reflektory
A
Očima široce rozevřenýma
Jsme dosahovali
Na konec krve
a ještě dál.

O chvění rukou

Někteří vědí co, ale přesto
vybírají vždycky znovu a znovu,

Někteří vědí kolik, ale přesto
měří vždycky znovu a znovu.

Někteří na to myslí a jejich ruce
se trochu chvějí,

Někteří na to nemyslí a jejich ruce
se trochu chvějí,

Podají, jako když hrom uhodí,
Udeří, jako když zaklapneš
dobrou knihu,
Ale jejich ruce se přesto vždycky
trochu chvějí,

Sešívají povrch, aby světlo neuteklo,
Sešívají vnitřek, aby tma nevypadala,
a ruce se trochu chvějí,

Spouštějí čas, zastavují čas,
Měří čas života
A ruka se chvěje
jako duha nad krajinou.

Píší o tom a ruka se chvěje
jako vzduch nad propastí.

A z velmi mnoha těchto
 chvějících se rukou
Je pak
 veškerá pevnost
 a jistota světa.

Harfa

Ze všech strunných nástrojů mám nejraději
harfu napjatou od ruky k ruce,

Od krve ke krvi. Od neštěstí k záchraně. Od
chyby k dokonalosti.

Ze všech strunných nástrojů mám nejraději
harfu hojení.

Zní docela uprostřed člověka.

A hraje na ni král David,

Ten, co nikdy nebyl,
Ten, co vždycky bude, když už je
na kahánku a kůže nám
utíká z těla.

Model člověka

Vždycky je někde nějaký chumel,
trochu jde z toho kouř, trochu krev,
trochu to sténá a trochu zpívá,
ozývá se dupot, pleskání vlajek,
odkutálí se knoflík, nebo hlava,
nebo něco,
někdo se směje,
někdo zvrací,
někdo říká, je to na draka, pojďte na pivo,
někdo říká, hurá,
někdo říká, to za našich mladejch let,
někdo říká, ještě nikdy nebylo...
chumel se zavírá,
a zase cvakání, jako když
vyrážejí zuby nebo klepou na dřevo,
hlína se cuká jako přejetý pes —

A tady někdo odchází,
Zasažen bleskem nebo špendlíkem,
Zasažen osmiliberním šutrem,
Zasažen slovem,
Zasažen klackem,
Zasažen neutronem,
Zasažen blbostí,
Zasažen otráveným šípem,
Zasažen dýkou,
Zasažen kopancem,
Zasažen stokrát ničím.

Tak odchází dlouho, noc a den,
a ještě dvě noci.
Kličkuje jako bláznivá kapka,
Uhýbá jako tráva pod vodotryskem,

Zmoudřelý Don Quijote,
Utichlý Roland,
Generál bez distinkcí,
Zplihlý jako hadrová socha,

Hledá díru nebo špitál nebo muzeum,
Ale je po šesté a všude je zavřeno,
i v Blaníku,
i v krysárně.

A jako nůž v týle mu stojí
jeho vlastní oči,
A jako šelest na srdci pořád slyší
svůj vlastní hlas —

Co oni tam
Beze mne?

A tak se po těch dvou nocích
a ještě dni a noci

Obrátí
A jde tam znovu.

Jen tak na chvílku, říká.

Ale je to na celý život.

Nevíme, kdo to je.
Říkejme mu dnes prostě
Soudruh.

Hák

Krajinou známou jako vlastní ruka,
jako zuby před jazykem,
jako křestní jméno člověka,
Starou a nahou krajinou táhnou
dva muži, jejich kroky mizí
jako kameny v řece na podzim.
Táhnou krajinou a nesou
něco jako hák.

Nikdo neví, proč nesou hák,
Snad ani oni sami ne.

Snad na něm byla čtvrtka medvěda
nebo býčí nozdry,
nebo bok zbojníka,

Snad na něm byl okov z hlubin,
Nikdo neví.

Dva zasmušilí muži jdou krajinou
hladkou jako stůl, na nějž už
příliš mnoho trumfů
bylo vyneseno.
Táhnou krajinou a nesou
něco jako hák.

A snad na něm je šňůra perel,
šňůra jakýchsi rudých perel,
A snad na něm je šňůra prolité
krve spravedlivé.

Dva tiší muži táhnou krajinou.

Až bude rozebrána každá kost země,
každá buňka srdce a každé
vlákno mozku,

Až bude historie světa známa jako
tok řeky Svratky,

Až bude vidět do hrobů jako
do akvária,

Až bude gén krásy podáván
z ruky do ruky,
z kolébky do kolébky
jako svíčka k narozeninám.

Až půjde moudrost kolem jako
štafeta a žádný ani
jiskérku neutrousí,

Dva muži dosud půjdou krajinou
k zbláznění známou,
S hákem ostrým a ocelovým
jako čest muže.

A všechna spravedlivá krev bude zavěšena
na něm,
po mandelích, po věrtelech,
Neboť kam jinam by se mělo
dít utrpení?

Dva muži půjdou krajinou starou
jako prsy Tiresiovy,
Telstar nad hlavou
a trochu hořko v srdci.

Miroslav Holub
Kam teče krev

Edice Čeští básníci 20. století

Ilustrace na obálce Sunward Art/Shutterstock.com

Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 7. 10. 2020

ISBN 978-80-274-1100-9 (epub)

ISBN 978-80-274-1101-6 (pdf)

ISBN 978-80-274-1102-3 (prc)